

РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра страхування, банківської справи та ризик-менеджменту
вул. Васильківська, 90-а, м. Київ,
03022, Україна,
тел.: 0972920906,
e-mail: Abaeva.anasts@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-4443-4682

Анотація. Дана стаття присвячена розвитку інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній, які функціонують в умовах посилення ризиків та загроз зовнішнього середовища, зокрема, нагальною є розробка рекомендацій щодо його вдосконалення.

В результаті критичного аналізу інституційно-правових основ забезпечення фінансової стійкості як перспективної платоспроможності страховиків-резидентів, зокрема на предмет їх відповідності Solvency II, виявлено, що інституційно-правове забезпечення фінансової стійкості страховиків наразі знаходиться на етапі вдосконалення, що є важливою складовою Загальнодержавної програми адаптації законодавства та передбачає уніфікацію юридичної термінології, внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів, а також прийняття нових. Здійснено аналіз фактичного стану та перспективи розвитку інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в Україні в зв'язку з прийняттям нової редакції Закону України «Про страхування». Виявлено, що зміни стосуються зокрема запровадження диференційованого підходу щодо вимог до платоспроможності страховиків. Встановлено, що нові вимоги ЄС (Solvency II) до вирішення проблеми посилення перспективної платоспроможності страхових компаній з метою максимального захисту майнових інтересів страхувальників передбачають встановлення системи платоспроможності страховика на основі ризику.

Виявлено основні напрями вдосконалення інституційно-правового забезпечення управління фінансовою стійкістю як перспективною платоспроможністю вітчизняних страхових компаній у відповідності до європейських вимог (Solvency II): зміна підходу до регулювання ринку страхування; зміна вимог до капіталу страховика; вдосконалення оцінки вартості активів та адекватності сформованих резервів; зміна підходу до управління ризиками страхової діяльності. Зазначені зміни сприятимуть підвищенню ефективності державного нагляду та управління ризиками страхової діяльності та зростання рівня повного і вчасного здійснення платежів клієнтам та кредиторам страховиками, розвитку українського страхового ринку в цілому.

Ключові слова: перспективна платоспроможність, страхова діяльність, регулювання, нагляд.

Abaieva.A.Yu.

DEVELOPMENT OF THE INSTITUTIONAL AND LEGAL BASIS OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE INSURANCE COMPANY

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Department of Insurance, Banking and Risk Management
Vasylkivska str., 90-a, Kyiv,
03022, Ukraine,

tel.: 0972920906,
e-mail: Abaeva.anasts@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-4443-4682

Abstract. This article is devoted to the development of institutional and legal basis of the financial stability of domestic insurance companies operating in conditions of increasing risks and threats to the external environment, in particular, the development of recommendations of its improvement is urgent.

As a result of a critical analysis of the institutional and legal basis of ensuring financial stability as long-term solvency of resident insurers, in particular with the so-called compliance with Solvency II, it was revealed that institutional and legal basis of financial stability of insurers is now at the stage of improvement, which is an important component of the National program of adaptation of legislation and provides for the unification of legal terminology, amendments and additions to regulatory legal acts, as well as the adoption of new ones. An analysis of the actual situation and prospects for the development of institutional and legal support for the financial stability of insurance companies in Ukraine in connection with the adoption of a new version of the Law of Ukraine "On Insurance". The analysis of the real situation and prospects for the development of institutional and legal support for the financial stability of insurance companies in Ukraine in connection with the adoption of a new version of the law of Ukraine "On insurance" is carried out. It is revealed that the changes relate, in particular, to the introduction of a differentiated approach to the requirements for the solvency of insurers. It is established that the new EU requirements (Solvency II) for solving the problem of strengthening the long-term solvency of insurance companies in order to maximize the protection of property interests of policyholders provide for the establishment of a risk-based system of solvency of the insurer.

The main directions of improving institutional and legal basis of managing financial stability as long-term solvency of domestic insurance companies in accordance with European requirements (Solvency II) are identified: changing the approach of the insurance market regulation; changing the requirements to the insurer's capital; improving the assessment of the value of assets and the adequacy of formed reserves; changing the approach to risk management of insurance activities. These changes will contribute to improving the efficiency of state supervision and risk management of insurance activities, in the context of increasing the level of full and timely payment to customers and creditors by insurers, and developing the Ukrainian insurance market as a whole.

Keywords: prospective solvency, insurance activity, regulation, supervision.

Вступ. Актуальність дослідження фінансової стійкості страхових компаній України зумовлена тим, що страхування в сучасних умовах є одним з найважливіших елементів фінансової системи оскільки забезпечує захист майнових інтересів членів суспільства при настанні різноманітних ризиків [5]. Страховий ринок акумулює значні фонди фінансових ресурсів, які можуть не лише забезпечити захист майнових інтересів суб'єктів економіки, а й стати важливим джерелом інвестиційного розвитку економіки.

Розвиток страхового ринку України характеризується помірним зростанням та недостатньою збалансованістю взаємодії між його учасниками та регулюючими органами державної влади, що значно перешкоджає реалізації соціально-економічних функцій страхування. Крім того, невирішеною для вітчизняного страхового ринку залишається проблема недостатнього розвитку страхової культури населення та недовіра до страховиків, а також недостатній рівень платоспроможності потенційних страхувальників.

Соціально-економічний розвиток України відбувається в умовах посилення глобалізації та євроінтеграції. Водночас, вітчизняні страхові компанії функціонують в умовах посилення ризиків та загроз зовнішнього середовища. В таких умовах особливої уваги потребують питання посилення фінансової стійкості страхових компаній; обґрунтування напрямів вдосконалення її інституційно-правового забезпечення у відповідності до вимог Директив ЄС.

Фінансова стійкість страховика є об'єктом численних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Особливості фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній досліджувалися багатьма українськими вченими, серед яких варто виділити таких, як: Бойко А.О. [1], Добош Н.М. [2] Журавка О.С., Темченко А.Р., Федорченко В.Г. [3], Крупка Я.Д. [4], Олійник В.М. [5], Базилевич В.Д., Приказюк Н.В. [7], Шолойко А.С. [9]. Фактори впливу та методи забезпечення фінансової стійкості були представлені в роботах Пікус Р.В., Балицької М.В. [6], Ткаченко Н.В. [8] Незважаючи на розмаїття наукових поглядів щодо сутності поняття фінансової стійкості, теорії і практики управління нею, питання вдосконалення інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості страхової компанії залишаються недостатньо розкритими.

Постановка завдання. Метою даної статті є розробка пропозицій з удосконалення інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в Україні на основі зарубіжного досвіду країн ЄС.

Досягнення визначеної мети передбачає виконання ряду завдань, а саме:

–узагальнити інституційно-правові основи забезпечення фінансової стійкості як перспективної платоспроможності страховиків-резидентів;

–виявити основні напрями вдосконалення інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості вітчизняних страховиків.

В процесі дослідження використано критичний аналіз і компаративний аналіз для порівняння сучасного та перспективного станів інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній; метод наукового узагальнення – для виявлення пріоритетних напрямів подолання невідповідності інституційно-правового забезпечення фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній сучасним вимогам Директив ЄС.

Результати. Ефективна діяльність страхових компаній дозволяє забезпечити стабільний соціально-економічний розвиток країни, захистити суб'єктів господарської діяльності від наявних та потенційних загроз, а також підвищити добробут населення. Підтримання необхідного рівня фінансової стійкості страхових компаній України є важливою умовою їх сталої діяльності та є запорукою успішного виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками. Таким чином, фінансова стійкість кожної окремої страхової компанії становить базис для забезпечення фінансової стабільності всієї страхової системи країни. В умовах посилення глобалізаційних та євроінтеграційних процесів успішне функціонування страхових компаній суттєво залежить саме від їх фінансового стану, особливо, фінансової стійкості. Інституційно-правове забезпечення виконує функцію зовнішнього контролю, регулювання та нагляду за фінансовим станом та фінансовою стійкістю страхової компанії, як окремого учасника, так і страхового ринку в цілому. Оскільки фінансова стійкість виступає першочерговою умовою, певним фундаментом функціонування страхової компанії, то нормативно-правові акти, що регулюють діяльність страхової організації в цілому певним чином впливають і на фінансову стійкість [2]. Варто зазначити, що не існує нормативного визначення поняття «фінансова стійкість». В науковій літературі наявні певні суперечності серед точок зору вчених щодо визначення змісту «фінансової стійкості» страховика. Вітчизняні науковці виділяють декілька різних наукових підходів до тлумачення сутності «фінансова стійкість страхової компанії». Серед них: фінансова стійкість розглядається як здатність компанії виконувати взяті на себе зобов'язання за договорами страхування; фінансова стійкість страхової компанії визначається як перевищення доходів над її витратами; компонентом фінансової стійкості виступає її здатність до постійного розвитку [1]; фінансова стійкість наближується до здатності страхової компанії пристосовуватися до мінливого зовнішнього середовища [6].

З даних підходів випливає, що поняття «фінансова стійкість» тісно пов'язане з поняттям «платоспроможність» страхової компанії. Розрізняють два види платоспроможності: короткострокову та довгострокову (перспективну). Поточна платоспроможність характеризує спроможність підприємства сплатити свої поточні зобов'язання негайно або в найближчому часі. Перспективна платоспроможність аналізує можливість підприємства у середньостроковій та довгостроковій перспективі вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Тому, можна вважати, що це поняття тісно пов'язане із поняттям фінансової стійкості страхової компанії та залежить від оптимального розміщення його активів і джерел їх формування [8].

Надання страховими компаніями страхових послуг передбачає виникнення специфічних відносини між страховиком і страхувальником, здійснення яких потребує належної системи інституційно-правового забезпечення страхової діяльності. Дана система складається із загального законодавства та спеціалізованого страхового законодавства. Норми та принципи правового регулювання страхової діяльності визначені Конституцією України, міжнародними угодами, розпорядженнями та постановами Верховної Ради України, Постановами Кабінету Міністрів України, інструкціями, методиками, листами міністерств і відомств, нормативними актами уповноваженого органу, що здійснює нагляд за страховою діяльністю (рис 1.)

Основою системи законодавчого регулювання страхового ринку є Конституція України, а найбільш загальні принципи здійснення страхової діяльності викладені у Господарському кодексі України. Правовою основою розвитку страхової діяльності є Закон України «Про страхування», який регулює відносини в сфері страхування і спрямований на утворення ринку страхових послуг, посилення страхового захисту майнових інтересів підприємств, організацій та громадян, що повною мірою стосується і всіх сфер економіки [13]. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг, тому він також безпосередньо впливає на страхову діяльність, оскільки страхові компанії виступають одними із ключових учасників ринку фінансових послуг [14].

Відповідно до ст. 35 Закону України «Про страхування» державний нагляд за страховою діяльністю здійснюється з метою запобігання неплатоспроможності страховиків та ефективного розвитку страхових послуг, захисту інтересів страхувальників [13]. Таким чином, нагляд за фінансовою стійкістю страховиків не лише вимагає від суб'єктів дотримання нормативних вимог, але й включає інструменти для виявлення та запобігання стресів та прогнозування майбутніх негативних наслідків (шляхом проведення стрес-тестування). Усі підзаконні акти містять основні поняття та пояснюють порядок здійснення страхових операцій, встановлюють вимоги до сторін договору страхування.

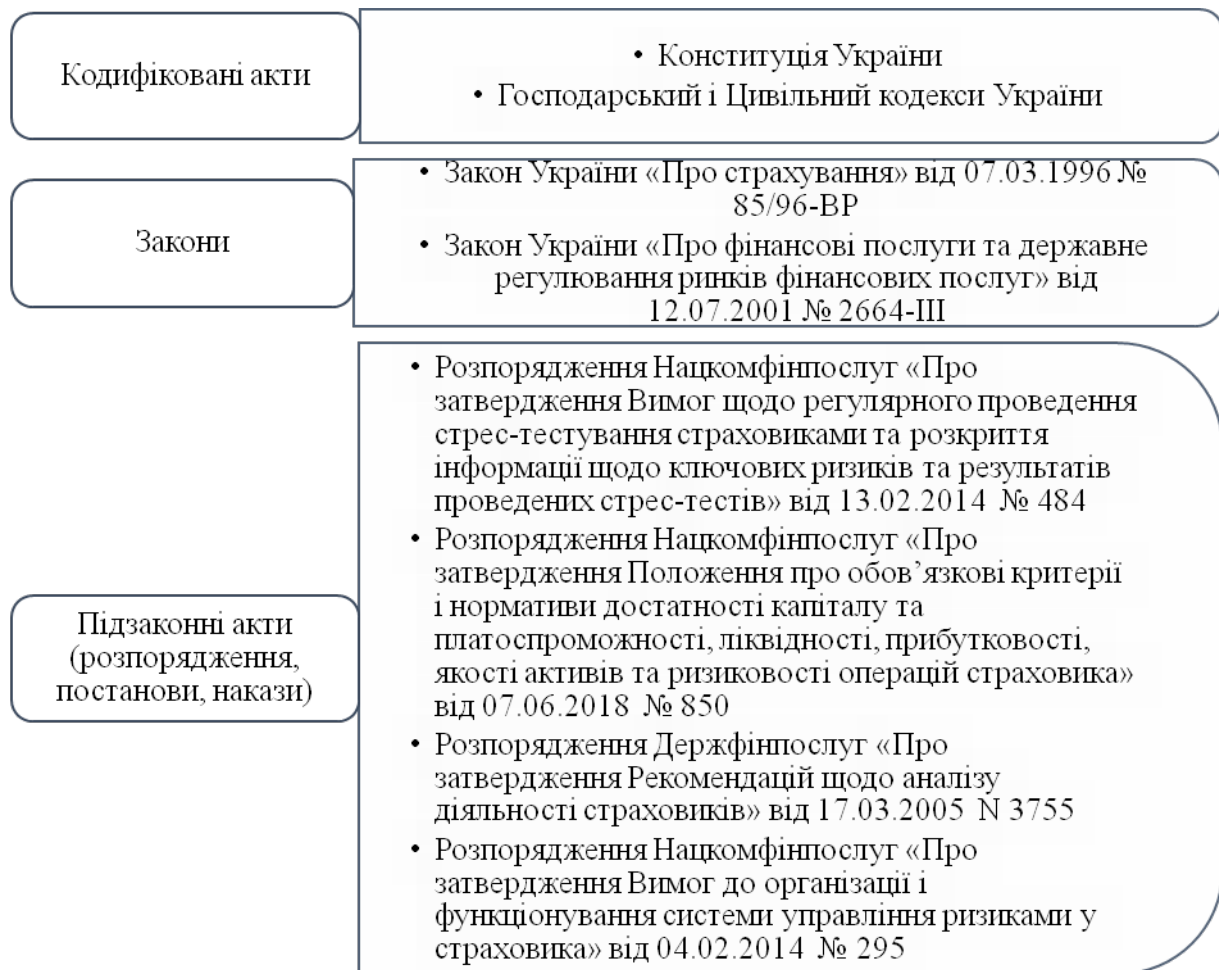

Рис. 1. Нормативно-правове регулювання фінансової стійкості страхових компаній в Україні

Fig. 1. Regulatory regulation of financial stability of insurance companies in Ukraine
Джерело: складено автором на основі [12-17]

Інституційно-правове забезпечення діяльності страховика та його фінансової стійкості можна відбувається в три етапи: попередній, поточний та завершальний нагляд. Попередньому етапу відповідає видача страховику відповідної ліцензії на впровадження страхової діяльності за обраним видом страхування, тобто допуску страхової компанії на ринок. На поточному етапі відбувається перевірка «перспективної» платоспроможності страховика, розміщення страхових резервів на встановлених умовах, тобто звіряється відповідність з нормативно-правовими вимогами регулятора. Завершальний етап направлений на те, щоб наглядовий орган перевіряв фінансову та бухгалтерську документацію страховика, здійснював фінансовий контроль за стійкістю компанії та ефективністю виконання взятих на себе зобов'язань [4].

Таким чином, пруденційний контроль за фінансовою стійкістю страхових компаній відбувається шляхом проведення обов'язкових оцінок показників ефективності діяльності, доходності, рентабельності методом тестів-раннього попередження. А також проваджуючи страхову діяльність, компанія зобов'язана щорічно проводити стрес-тестування, яке спрямоване на перевірку вразливості страховика до ризиків і на достатність капіталу. Для здійснення такого аналізу долучаються актуарії та спеціалісти з управління ризиками страхових компаній. Варто

зазначити, ефективна система пруденційного регулювання має складатися з елементів, призначених для моніторингу та вимірювання великої кількості змінних [8].

Фінансовим забезпеченням фінансової стійкості як перспективної платоспроможності страхової компанії є, перш за все, такі джерела, як: кошти страхових резервів, які мають бути адекватними взятим зобов'язанням, а також власні кошти. В Україні вимоги до платоспроможності страховиків регулюються положеннями розділу 3 Закону України «Про страхування», які передбачають виконання таких умов:

- наявність сплаченого статутного фонду для страховиків-резидентів або гарантійного депозиту для філій страховиків-нерезидентів та наявність гарантійного фонду страховика;

- створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань;

- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [13].

Так, в чинному Законі України «Про страхування» досить чітко сформульовано вимоги до платоспроможності страховиків, що підтверджує надзвичайну важливість підтримання належного рівня платоспроможності страхових компаній для соціально-економічного розвитку країни, який відбувається в умовах інтеграції до ЄС. Зазначене зумовлює необхідність приведення інституційно-правового забезпечення та регулювання страхового ринку, зокрема, щодо забезпечення платоспроможності вітчизняних страховиків у відповідність до вимог ЄС, що є однією з пріоритетних складових процесу інтеграції та зовнішньої політики України [10].

Вдосконалення інституційно-правового забезпечення сфери фінансових послуг, в тому числі страхових, є важливим напрямом Загальнодержавної програми адаптації законодавства та передбачає уніфікацію юридичної термінології, внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів, а також прийняття нових, за необхідності. Так, на даний момент вже прийнято:

- Положення про державний реєстр фінансових установ [19];

- Порядок проведення Перевірок за питаннями запобігання й протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом [20];

- Ліцензійні умови провадження страхової діяльності [22];

- Положення про порядок формування статутного фонду страховика цінними паперами [21].

Важливим кроком на шляху вдосконалення інституційно-правового забезпечення страхової діяльності та фінансової стійкості страховика стало прийняття 18.11.2021 р. нової редакції Закону України «Про страхування», введення в дію якого заплановано на 01.01.2024 р. [12] (табл. 1).

**Фактичний стан та перспективи розвитку інституційно-правового забезпечення
фінансової стійкості страхових компаній в Україні**

**Actual state and prospects of development of institutional and legal support for the
financial stability of insurance companies in Ukraine**

Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР	Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-ІХ (Введення в дію відбудеться 01.01.2024)
1	2
Фактичний стан – спрощена модель, адаптована до положень Solvency I	Перспективний стан – базовий підхід, який враховує положення Solvency II; спрощений підхід, що базується на положеннях Solvency I
<i>Загальна характеристика підходу</i>	
Підхід, що базується на правилах	Підхід, що базується на принципах
<i>Підходи до ліцензування</i>	
Ліцензування окремих видів страхування	Ліцензування за класами (можливість змінювати обсяг ліцензії)
<i>Вимоги до мінімального розміру статутного капіталу</i>	
-1 млн євро для страховиків non-life; -10 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України для страховиків, які займаються страхуванням життя.	-32 млн грн для страховиків non-life; -48 млн грн для компаній зі страхування життя, страховиків із ліцензією на класи страхування відповідальності, кредитів, поруки та на здійснення діяльності з перестраховування.
<i>Вимоги до платоспроможності страховика</i>	
-наявності сплаченого статутного фонду для страховиків-резидентів або гарантійного депозиту для філій страховиків-нерезидентів та наявності гарантійного фонду страховика; -створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань; -перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.	-Дотримання вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу, розрахунок за базовим або спрощеним підходом. -Розмір прийнятного регулятивного капіталу для виконання вимог повинен перевищувати розмір капіталу платоспроможності. -Регулятор за результатами здійснення нагляду за страховиком має право встановити додаткові вимоги до капіталу платоспроможності.

<i>Вимоги до страхових резервів</i>	
Страхові резерви поділяються на технічні резерви і резерви із страхування життя. Величина резервів незароблених премій на будь-яку звітну дату встановлюється залежно від часток надходжень сум страхових платежів (страхових премій, страхових внесків), які не можуть бути меншими 80 відсотків загальної суми надходжень страхових платежів (страхових премій, страхових внесків), з відповідних видів страхування.	Розмір технічних резервів розраховується як сума двох таких величин: 1) найкраща оцінка резервів, що відповідає середній величині майбутніх грошових потоків за договорами страхування (перестраховування), зваженої на ймовірності їх реалізації з урахуванням вартості грошей у часі (очікувана теперішня вартість майбутніх грошових потоків); 2) маржа ризику, що забезпечує дотримання вимог до платоспроможності приймаючим страховиком у разі негайної передачі йому зобов'язань за договорами страхування (перестраховування).
<i>Покриття резервів активами</i>	
Кошти страхових резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами таких категорій: грошові кошти на поточному рахунку; депозити, акції, облігації, цінні папери, валютні вкладення, інвестиції в економіку, банківські метали, кредити страхувальникам.	Інвестиції в активи для покриття технічних резервів мають максимально відповідати суті, валюті та строковості зобов'язань за договорами страхування (перестраховування).

Джерело: складено автором на основі [12,13]

Нова редакція Закону, яка вступить в дію в 2024 році, враховує основні вимоги законодавства ЄС. Передбачені даним Законом зміни поширюються на:

- ліцензування страховиків (від ліцензування окремих видів страхування до ліцензування за класами страхування);
- вимоги входження нових страхових компаній на ринок (посилення стандартів ліцензування страховиків);
- регламентацію виходу страхових компаній з ринку (підвищення рівня захисту прав споживачів страхових послуг і забезпечення максимально повного виконання страховиком зобов'язань перед кредиторами);
- запровадження диференційованого підходу щодо вимог до платоспроможності страховиків (вимога до мінімального капіталу (Minimum Capital Requirements, MCR) та капіталу платоспроможності (Solvency Capital Requirements, SCR));
- реалізацію ризик-орієнтованого підходу під час регулювання та нагляду за страховими компаніями (оцінка поточної та майбутньої платоспроможності, виявлення ризиків платоспроможності на ранніх етапах);
- підвищення вимог до договорів страхування;
- нові вимоги до страхових посередників [12].

Нові вимоги ЄС (Solvency II) до вирішення проблеми посилення перспективної

платоспроможності страхових компаній з метою максимального захисту майнових інтересів страхувальників передбачають встановлення системи платоспроможності страховика на основі ризику. Зазначене означає, що кожен фактичний ризик страховика за договором страхування, має відповідати його наявному капіталу [24].

Крім того, для якісної оцінки рівня платоспроможності страховика необхідно забезпечити адекватну оцінку вартості його активів та резервів. Активи для покриття резервів повинні бути високоякісними та ліквідними, що забезпечить можливість повного та вчасного здійснення страхових виплат страховиком. Подальше запровадження Міжнародних стандартів фінансової світності (МСФЗ) та проведення аудиту забезпечить належне відображення справедливої вартості активів страховика. Відповідно актуальним є оновлення стрес-тестів фінансової стійкості страховика, що базуватимуться на МСФЗ [4].

Також потребують вдосконалення підходи до оцінювання резервів, зокрема обов'язкових, страховими компаніями. Розрахунок технічних резервів має бути чітко визначеним для кожного з видів ризику та складатись із суми попередніх розрахунків розміру платежів і виплат та загальної суми маржі ризику. Крім того, дії страховика (зокрема, порядок розробки та виконання плану відновлення рівня платоспроможності) при недотриманні ним вимог до платоспроможності мають бути однозначно визначеними [2].

Запропоновані зміни щодо підвищення вимог до фінансової стійкості страховиків як їх перспективної платоспроможності, вдосконалення методики визначення страхових резервів забезпечать підвищення ефективності управління ризиками страхової діяльності, підвищення імовірності повного та вчасного здійснення платежів клієнтам та кредиторам страховиками у відповідності до їх зобов'язань, зростання рівня довіри населення до страховиків та більш глибокого проникнення страхування на ринок фінансових послуг, розвиток українського ринку страхових послуг в цілому.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що страховий ринок має велике значення для забезпечення стабільності та подальшого розвитку національної економіки. Забезпечення стабільності розвитку вітчизняного страхового ринку підвищує важливість забезпечення високого рівня фінансової стійкості та платоспроможності страхових компаній.

На сучасному етапі розвитку вітчизняного страхового ринку забезпечення фінансової стійкості як перспективної платоспроможності страховиків є одним із пріоритетних завдань, оскільки в умовах посилення глобалізаційних та євроінтеграційних процесів успішне функціонування страхових компаній суттєво залежить саме від їх фінансового стану, особливо, фінансової стійкості. З огляду на це, НБУ запроваджує нову модель регулювання ринку страхування, яка враховує положення Директив ЄС (зокрема, Solvency II). Очікується, що результатом вдосконалення інституційно-правового забезпечення стане, зокрема, підвищення ефективності управління ризиками страхової діяльності, підвищення рівня фінансової стійкості та платоспроможності страховиків.

З огляду на достатній спектр нормативно-правових актів, що регулюють фінансову стійкість страховиків та тих, що знаходяться на стадії розробки, варто також звернути увагу на вдосконалення підзаконних актів, що встановлюють методику та умови здійснення тестів раннього попередження. Превентивні та діагностичні інструменти регулювання мають показувати дієві результати, тому варто розглянути підходи до стрес-тестування страховиків із урахуванням міжнародних стандартів. Розрахунки на основі стандартизованої моделі не завжди є надійними, а специфічні характеристики окремого страховика впливають на кінцеві результати. Пропонуємо включати в аналіз раннього попередження не лише кількісні, але й якісні індикатори

впливу на фінансову стійкість, такі як: зміну стратегії компанії, відсутність співробітництва з наглядовими органами, уразливість до змін у законодавстві, претензії споживачів/посередників. Таким чином, наглядовим органам потрібно змінити спектр уваги на оцінку якості системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії, шляхом побудови додаткових систем ризик-менеджменту. Наприклад, якщо в страховика ключові показники фінансової стійкості знаходяться на критичному рівні, регулятор може вимагати від нього додатковий детальний звіт про причини та пояснення щодо подальших дій підвищення фінансової стійкості, на основі чого приймає рішення застосування заходів впливу на компанію.

1. Бойко А.О. Перестраховання як механізм забезпечення фінансової стійкості страхової компанії : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08; ДВНЗ «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України». Суми, 2011. 278 с.
2. Добош Н.М. Державне регулювання фінансової стійкості страховиків в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. №20.2. С.160-164.
3. Журавка О.С., Темченко А.Р., Федорченко В.Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник ужгородського національного університету*. 2018. № 22 (ч.1). С. 117-122.
4. Крупка Я.Д. Нові аспекти контролю та регулювання діяльності страхових компаній. *Проблеми економіки*. 2019. № 3 (41). С.240-245.
5. Олійник В.М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: дисертація ... д-ра екон. наук, спец.: 08.00.08 Українська академія банківської справи. Суми, 2016. 507 с.
6. Пікус Р.В., Балицька М.В., Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2016. № 3 (180). С. 6-10.
7. Ринок фінансових послуг: погляд у майбутнє: монографія / колектив авторів. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 416 с.
8. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення): дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.00.08; ДВНЗ «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України». Суми, 2011. 418 с.
9. Шолойко А.С. Забезпечення стійкості страхового ринку України. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2018. № 4. С. 31-41.
10. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика від 07.06.2018 № 850
11. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Перелік актів законодавства України та *acquis* Європейського Союзу у пріоритетних сферах адаптації: Закон України № 1629-IV від 18.03.2004 р.
12. Про страхування: Закон України № 1909-IX від 18.11.2021р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>. (дата звернення 10.05.2022).
13. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-vr#Text>. (дата звернення 10.05.2022).
14. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення 10.05.2022).
15. Пруц Р.Я. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. / 69-та студентська науково-технічна конференція. Секція «Економіка і менеджмент»: збірник тез доповідей. Львів: видавництво Львівської політехніки, 2011. С.589–591.
16. Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика» від 04.02.2014 № 295 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14#Text> (дата звернення 10.05.2022).
17. Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Вимог щодо регулярного проведення стрес-тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів» від 13.02.2014 № 484. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0352-14#Text> (дата звернення 10.05.2022).
18. Розпорядження Держкомфінпослуг «Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків» від 17.03.2005 N 3755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text> (дата звернення 10.05.2022).

19. Розпорядження державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №41 від 28.08.2003 року "Про затвердження Положення про державний реєстр фінансових установ"
20. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 13.11.2003 року №120 "Про затвердження Порядку застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України штрафів за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом"
21. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 13 листопада 2003 року №124 "Про порядок формування статутного фонду страховика цінними паперами"
22. Розпорядження Державної комісія з регулювання ринків фінансових послуг №40 від 28.08.2003р. "Про затвердження Ліцензійних умов провадження страхової діяльності"
23. Стасюк Л. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності на прикладі ПАТ «ХЗКПУ «Пригма-Прес». *Галицький економічний вісник*. 2014. Том 44. № 1. С.154-161.
24. Solvency II, Working papers Policy issues for Solvency II - Possible amendments to the Framework for Consultation MARKT/2505/05, 15.04.2005, Annex to document MARKT/2505/05. URL: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/solvency2/workpapers_en.htm/ (дата звернення 10.05.2022).

References

1. Boyko, A.A. Reinsurance as a mechanism for ensuring financial stability of an insurance company : DIS.. Sumy, Ukr. akad. bank. affairs of the National Bank. Bank of Ukraine, 2011.
2. Dobosh, N. M. "State regulation of financial stability of insurers in Ukraine." *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, no. 20.2, 2010, pp.160-164.
3. Zhuravka, O.S., Temchenko, A.R., and V.G.Fedorchenko. "Theoretical approaches to determining the financial stability of insurance companies." *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*, no. 22 (Part 1), 2018, pp.117-122.
4. Krupka, Y.D. "New aspects of control and regulation of insurance companies' activities." *Problemy ekonomiki publ.*, no. 3 (41), 2019, pp. 240-245.
5. Oleynik, V. M. Methodological foundations of ensuring financial stability of insurance companies: dissertation. Sumy, Ukrainian Academy of banking, 2016.
6. Pikus, R. V., and M. V. Balitska. "Financial stability of an insurance organization and sources of its provision." *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, no. 3 (180), 2016, pp. 6-10.
7. *Financial Services Market: a look into the future*. Kiev: FLP Yamchinsky O. V., 2019.
8. Tkachenko, N. V. Financial stability of insurance companies (assessment methodology and security mechanisms): dis. Sumy, Ukr. akad. bank. affairs of the National Bank. Bank of Ukraine, 2011.
9. Sholoiko, A. S. "Ensuring the stability of the insurance market of Ukraine." *Bulletin of the Academy of labor, social relations and tourism*, no. 4, 2018, pp. 31-41.
10. Regulations on mandatory criteria and standards of capital adequacy and solvency, liquidity, profitability, asset quality and risk of the insurer's operations from 07.06.2018 № 850
11. About the National program of adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union. List of acts of legislation of Ukraine and the acquis of the European Union in the priority areas of adaptation. Law of Ukraine № 1629-IV of 18.03.2004
12. On insurance. Law of Ukraine № 1909-IX of 18.11.2021. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text Accessed 10 May 2022.
13. On insurance. Law of Ukraine of March 7, 1996 № 85/96 – VR. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text. Accessed 10 May 2022.
14. On Financial Services and State Regulation of Financial Services Markets: Law of Ukraine of July 12, 2001 № 2664-III The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text Accessed 10 May 2022.
15. Prutz, R.Y. "Determining the factors of financial stability of the insurance company." *69th Student Scientific and Technical Conference. Section "Economics and Management": a collection of abstracts*. Lviv, Lviv Polytechnic Publishing House, 2011, pp.589–591.
16. On approval of the Requirements for the organization and operation of the risk management system of the insurer" from 04.02.2014 № 295. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14#Text Accessed 10 May 2022.
17. On approval of the Requirements for regular stress testing by insurers and disclosure of information on key risks and results of stress tests" Order dated 13.02.2014 № 484. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0352-14#Text Accessed 10 May 2022.
18. On approval of Recommendations on the analysis of the activities of insurers. Order of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets of Ukraine dated 17.03.2005 N 3755. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text Accessed 10 May 2022.

19. On Approval of the Regulations on the State Register of Financial Institutions. Order of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets of Ukraine №41 of August 28, 2003.
20. On approval of the Procedure for application by the State Commission for Regulation of Financial Services Markets of Ukraine of fines for non-compliance (improper compliance) with the Law of Ukraine" On prevention and counteraction by criminal means. Order of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets dated 13.11.2003 №120.
21. On the Procedure for Forming the Statutory Fund of a Securities Insurer. Order of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets of Ukraine of November 13, 2003 №124.
22. On approval of the License conditions for insurance activities. Order of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets №40 of 28.08.2003.
23. Stasiuk, L. "Analysis of liquidity and solvency indicators on the example of "KhZKPU" Prygma-Press." *Galician Economic Bulletin*, vol. 44, no.1, 2014, pp. 154-161.
24. Solvency II, Working papers Policy issues for Solvency II - Possible amendments to the Framework for Consultation MARKET/2505/05, 15.04.2005, Annex to document MARKET/2505/05. EC.EUROPA, [ec.europa.eu/ internal_market /insurance/solvency2/ workpapers_en.htm/](http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/solvency2/workpapers_en.htm/) Accessed 10 May 2022.